

1. Als transgenderisme uw wereld binnenkomt

Praktische hulp voor gezin, school en kerk

dr. B.A. Zuiddam

Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst. En wordt dezer wereld niet gelijkvormig; maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil van God zij.
(Romeinen 12:1-2)

Wat moet je als ouders en als kerkelijk ambtsdragers weten over transgender? Hoe ga je ermee om als je kind in verwarring is over zijn geslacht? Dit hoofdstuk helpt bij het nadenken over de algemene situatie als transgender uw wereld binnenkomt.

Het gaat vooral om het gezin, maar in het verlengde daarvan ook om de school en de kerk. Aan het slot volgt een reeks suggesties voor ouders, kerken en scholen. Er valt veel te zeggen over transgender in openbare ruimten en ook over het moeilijke vraagstuk als het in een huwelijk binnendringt, maar aan dat laatste ga ik in het bestek van dit hoofdstuk voorbij.

Er zijn allerlei manieren waarop christenen tegenwoordig in aanraking komen met ‘transgender’ en ‘genderideologie’. Wie de radio aanzet en de publieke omroep beluistert, krijgt het idee dat dit iets is wat helemaal normaal geworden is. Als uw kinderen naar school gaan, is het niet ondenkbaar dat ze te horen krijgen dat ‘Klaas’, die uw kinderen kennen als jongen, binnenkort op school komt als ‘Klazina’ en zichzelf graag als meisje wil beschouwen. Het kan ook gebeuren dat uw plaatselijke zwembad mannen in de vrouwenkleedhokjes toelaat als zij hun ‘gender’ bij de overheid veranderd hebben in vrouw.

Babylonische spraakverwarring

Bij het spreken over transgenderisme komen begrippen aan de orde die om verduidelijking vragen. Wat bedoelen we precies? Soms ontstaat er een Babylonische spraakverwarring. Vooral als de begrippen onzuiver gehanteerd worden. Dat kan er de oorzaak van zijn, ook als we in kerk en gezin over deze zaken spreken, dat we elkaar niet begrijpen of onnodig ruzie krijgen. Daarom is het belangrijk om de begrippen helder te hebben. De belangrijkste termen op een rij:

* **Gender:** is van oorsprong een strikt taalkundige term die aangeeft of een woord vrouwelijk of mannelijk is. Daarbij gaat het dus om taalkundige toekenning. Wij besluiten of een berg mannelijk of vrouwelijk is. Als persoon mogen we dat volgens de genderideologie ook. Als ik me vrouw voel, moet de samenleving taalkundig zo naar mij verwijzen.

* **Genderdysforie:** is een afwijking van de normale psychische gesteldheid die met een zodanig lijden (angst, somberheid, prikkelbaarheid) gepaard gaat dat de betreffende persoon

medische behandeling zoekt. Anders dan bij (hoogst uitzonderlijke) biologische verschijnselen als intersekse werd geslachtsdysforie in de psychiatrische wetenschap tot voor kort beschouwd als een mentale stoornis.

* **Genderexpressie:** is hoe iemand zijn gender van het ogenblik uitleeft, als man, vrouw, geen van beide of als combinatie. Dat kan tot uitdrukking komen in kleren, haardracht, taalgebruik, cosmetica, et cetera. Ook hormoongebruik van het tegenovergestelde biologische geslacht en cosmetische ‘ombouw’-chirurgie liggen op het vlak van genderexpressie.

* **Genderideologie:** is de politieke ideologie die transgenderisme wil normaliseren.

* **Genderidentiteit:** is hoe een persoon zichzelf in het leven ziet staan. Dat kan behalve als man of vrouw op talloze andere manieren. Je kunt je als man ook vrouw voelen maar je seksueel tot vrouwen aangetrokken blijven voelen. Of helemaal geen zin in enige relatie hebben. Voor alles is wel een woord bedacht. Wat je seksueel doet, mag je zelf weten. Je genderidentiteit is niet normatief. Een transvrouw mag ook op vrouwen vallen en is dus niet automatisch (biologisch) homoseksueel ingesteld.

* **LHBT/LGBT(QI+):** is een van oorsprong Engelse afkorting die staat voor lesbian (lesbisch), gay (homoseksueel, hier doorgaans in verwijzing naar mannen), bisexual (biseksueel) en transgender. Soms worden daaraan de letters Q en I toegevoegd, respectievelijk voor zoekers die het nog niet weten (van het Engelse woord ‘queer’) en mensen met een intersekse conditie. De + staat voor talloze variaties van identiteitsgevoelen. Daarbij wordt er ten onrechte van uitgegaan dat deze extra groepen van de +categorie de seksuele ideologie van LHBT ondersteunen.

* **Sekse:** is de biologische staat van een mens: het mannelijk of vrouwelijk geslacht. Transgenderactivisten maken onderscheid tussen sekse en gender. Bij het eerste gaat het om anatomie, maar bij het tweede om wie je gelooft, denkt of voelt te zijn op dat moment.

* **Transgender:** is een algemene term voor iemand die meent dat zijn genderidentiteit niet overeenkomt met zijn biologische staat of sekse. Dit hoeft als zodanig niet gepaard te gaan met dysforie.

* **Transgenderist:** benaming voor mensen die zich niet eenduidig met hun geboortegeslacht wensen te identificeren. Gewoonlijk voelen zij zich noch man, noch vrouw.³

* **Transitie:** je voordoen als iemand van het andere geslacht. Bij sociale transitie gaat het om voorkomst, kleding en naamgeving. Medische ‘transitie’ is een eufemisme voor het gebruik van farmaceutische middelen en het verwijderen van gezonde geslachtsdelen om zoveel mogelijk op het andere geslacht te lijken. In dit boek gebruiken we het woord dikwijls tussen aanhalingstekens omdat het een overgang suggereert die feitelijk niet bestaat.

* **Transseksueel:** een verouderde term voor iemand die door medicinaal ingrijpen of operaties zijn of haar lichamelijke kenmerken zoveel mogelijk laat overeenkomen met die van het tegenovergestelde biologische geslacht.

* **Travestiet:** iemand die kleren draagt van het tegenovergestelde biologische geslacht, maar vaak tevreden is met zijn sekse als zodanig.

3. Een uitgebreidere beschrijving van transgenderisme is te vinden bij de Vereniging voor Genderdiversiteit: <https://www.vereniging-genderdiversiteit.nl/transgenderisten/>; (geraadpleegd 23-02-2022).

Daarnaast zult u ook de volgende begrippen af en toe tegenkomen:

* **Cis-gender:** is iemand bij wie biologisch geslacht en genderidentiteit overeenkomen, alle ‘gewone’ mensen dus. Dit is een recent uitgedachte term die transgender tegenover cis-gender stelt en daarmee transgender in het spraakgebruik minder uitzonderlijk laat overkomen. Op deze wijze poogt men op taalkundige wijze transgender een legitieme plaats als normaal te geven. Dit is een techniek van de seculaire sociologie vanuit de taal filosofie van Wittgenstein. In gewoon Nederlands: door iets normaal een aparte naam te geven, gaan we op den duur denken dat het niet meer normaal is, maar slechts een van de mogelijkheden.

* **Intersekse:** is een lichamelijke afwijking waarbij iemand geboren wordt met gedeeltelijk ontwikkelde geslachtsdelen van beide geslachten. Dit is uiterst zeldzaam en betreft de feitelijke toestand van iemands lichaam en chromosomen.⁴ Transgender is een geestestoestand. Hoewel men een gezond lichaam heeft dat biologisch geheel mannelijk of vrouwelijk is, heeft een transgender het gevoel in het verkeerde lichaam te zitten. Intersekseproblematiek wordt in dit boek niet behandeld.

Evenwichtig reageren

Transgenderisme kan onverwacht op je pad komen, zelfs op plaatsen waar je het in eerste instantie niet verwacht. Het schokeffect van iets wat voor ons gevoel volslagen abnormaal is, kan daarbij uit het evenwicht brengen en christenen impulsief in plaats van rechtvaardig laten reageren. Een aantal

4. ‘Intersex’ ligt buiten de doelstelling van dit boek, zie voor meer informatie: <https://medlineplus.gov/ency/article/001669.htm>, geraadpleegd 23-2-2022.

jaren geleden had ik als predikant in het buitenland reeds te maken met een situatie in de plaatselijke gemeente waar een ouderling zijn gezin had verlaten, sinds kort rondliep in vrouwenkleren en het damestoilet in de kerk wilde bezoeken. Tegen zulke dingen loop je aan; het valt niet altijd te vermijden. Ermee omgaan is lastig, want je moet niet alleen rekenen met de persoon, maar ook met zijn omgeving en het effect daarop. In de gemeente van mijn voorbeeld werd dat meteen duidelijk. Het ging immers niet alleen om de betrokken man en zijn gedrag, maar ook om zijn gezin en de rest van de gemeente die hem vroeger in een rol van Bijbels voorbeeld hadden gekend.

De mensen die het felst reageerden, deden dat niet altijd uit christelijke overwegingen, al gebruikten zij wel Bijbelteksten. Een dienend ambtsdrager wist meteen hoe het moest: Doet gij de boze uit uw midden weg! (1 Kor. 5:13) Ik hoor het hem nog zeggen. Echter, de betrokken ambtsdrager had boter op zijn hoofd. Voor mijn komst naar de gemeente was hij schuldig gescheiden en ook nog hertrouwd. Op het moment van spreken liet hij een verbrokkeld familieleven achter zich, met een kind aan de drugs. Ja, die buiten zijn, oordeelt God. Maar de verwarde man met genderdysforie was geen lid meer van onze gemeente. Deze ambtsdrager wel.

De voormalig ouderling in vrouwenkleren en de echtbreker die tegen de regels van de Schrift tot ouderling was benoemd, schoten beiden tekort. Het is verleidelijk voor een kerkenraad om dan te oordelen volgens (familie)relaties en kerkelijke bijdragen. Of maar helemaal niets te doen omdat het allemaal te ingewikkeld is geworden en te doen alsof de Schrift hierover niets te zeggen heeft. God roept ons echter

op tot het vellen van een rechtvaardig oordeel. Dat betekent niet dat we het toelaten van kwaad op een gebied misbruiken om te zeggen dat eigenlijk alles wel mag en het niet meer uitmaakt. Wel dat er in het beoordelen van een situatie met liefde en bewegelijkheid naar alle kanten van een situatie gekeken moet worden. En dat we vervolgens eerlijk vanuit Gods spreken oordelen, niet vanuit wat wij gevoelsmatig van iets vinden.

Tussen liefde en oprechte verontwaardiging

‘Transgenderisme’ kan dus zelfs in de kerk op je pad komen, maar het kan nog dichterbij, in het gezin of de familie. De christelijke grondhouding hierbij kenmerkt zich om te beginnen door luisteren en ontferming. Er is immers een mens die je dierbaar is, die in grote nood verkeert. Tegelijk behoort het evenzeer tot een christelijke houding om je in alles te willen laten leiden door de Bijbel. Het gaat niet alleen om een medemens die met begrip en mededogen tegemoet getreden moet worden. Het gaat ook om gehoorzaamheid aan Gods Woord en Zijn geboden. Het gaat niet alleen om de betrokkene zelf, maar ook om zijn omgeving. Liefde, ook voor de medemens naar Gods bedoeling, kan en moet soms zelfs leiden tot oprechte verontwaardiging.

Een concreet voorbeeld ter verduidelijking. Wat als de echtgenoot van je kind besluit om zich met het andere geslacht te identificeren en niet langer man of vrouw te zijn voor de wet? Als predikant kun je zomaar met zo’n schoonouder om tafel zitten. Biologisch is er niets veranderd, maar denk aan de enorme pijn bij zijn kind en de verwarring bij de kleinkinderen. Soms denken we in onze geïndividualiseerde samenleving

niet meer aan het effect dat ons gedrag heeft op onze omgeving en ons nageslacht.

Zonde heeft gevolgen. De transgenderist uit dit voorbeeld is niet slechts iemand met een ingrijpend probleem, die slechts om liefde en begrip vraagt. Er is ook een andere kant: gebroken huwelijksbeloften, leugens en bewuste verwijdering van dierbaren. De verwoestende effecten van zonde. Het mag toch niet zo zijn dat we de verwarring en nood gebruiken om ons het recht toe te eigenen om slechts aan onszelf te denken. Gedrag en keuzen hebben gevolgen voor anderen. Ook van hen die lijden onder genderdysforie of het zelfs helemaal niet als probleem zien, maar als normaal ervaren, mag gevraagd worden dat zij rekening houden met het effect van hun gedrag op de medemens.

Kennis opdoen als eerste stap

Allereerst is het belangrijk om te weten waar het bij transgenderisme over gaat en waar het vandaan komt. Weten waarover je het hebt, voorkomt zowel verwarring als impulsief reageren.

Misschien valt u in de gelukkige categorie van lezers die nog niet direct met het probleem in aanraking is gekomen. U weet ervan door de krant en boeken die verschijnen, of conferenties als die van Bijbels Beraad M/V. Als deel van uw christen-zijn wilt u weten wat er speelt en voorbereid zijn, of uw kinderen helpen toerusten. Dat laatste is voor ouders erg belangrijk, zelfs als uw kind een school bezoekt met een orthodox-christelijke identiteit. Ouders zijn toch immers primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen

en het overdragen van normen en waarden? Bovendien staan scholen onder grote druk om eenzijdig positief te zijn in hun voorlichting over dit onderwerp.

Graag wil ik u als ouders, ambtsdragers of onderwijzers helpen om niet bang te zijn. Angst komt vaak voort uit onzekerheid en gebrek aan kennis. Zolang iets ongrijpbaar lijkt, blijft het spannend. Daarom is het belangrijk om te weten waar je over praat. De waarheid maakt gewoonlijk vrij, terwijl ideologieën dwang toepassen. Objectieve wetenschap kan tegen een stootje, maar een totalitaire ideologie duldt géén kritiek. Dit intimideert wetenschappers en doet hen zwijgen. Dat smoort het debat en leidt tot grote ontsparingen. De juiste kennis over het verschijnsel transgenderisme in onze tijd helpt om er op een liefdevolle maar besliste manier mee om te gaan, zonder erdoor te worden verward.

In dit hoofdstuk probeer ik op een eenvoudige manier aan u uit te leggen waar het bij dit onderwerp om gaat; en welke termen daarbij gebruikt worden. Vervolgens, hoe ga je er mee om? Dat is moeilijk. Wat doe je als er iemand voor je staat die voor je gevoel een meneer is, maar die wil dat je hem aanspreekt als mevrouw?

In dit alles nemen we ons uitgangspunt in Romeinen 12:1-2: 'Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst. En wordt dezer wereld niet gelijkvormig; maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil van God zij.' Het is niet meer dan onze logische christenplicht dat we onze lichamen stellen tot een levende, heilige en Gode

welbehagelijke offerande. Dat is een roeping die iedereen heeft, of hij nu tegenstrijdige gevoelens heeft over zijn seksuele identiteit of niet. God vraagt van ons om Hem actief te dienen met het lichaam dat Hij ons gegeven heeft. Om dat lichaam heilig te houden vraagt offers, reinheid, zelfbeheersing, soberheid. Een offer kan pijn doen, vooral als de begeerten van het lichaam iets heel anders willen of denken dan de Heere van ons vraagt.

Een probleem dat ons allen raakt

Transgenderisme raakt ons tegenwoordig allemaal. Op de meeste openbare terreinen van de westerse samenlevingen heeft transgenderisme de afgelopen tien jaar op agressieve wijze zijn intrede gedaan.

Het raakte allemaal in sneltreinvaart toen de bekende sportman Bruce Jenner, die ooit goud won op de Olympische Spelen, en inmiddels een bekende televisiepersoonlijkheid is, in 2015 met veel mediafanfare verkondigde ‘voor alle praktische doeleinden’ vrouw geworden te zijn. De filmindustrie heeft inmiddels diverse speelfilms en televisieshows geleverd die doen alsof het de normaalste zaak van de wereld is. Niet alleen om je voor te doen als iemand van het andere geslacht, maar ook zover te gaan om gezonde geslachtsdelen operatief te laten verwijderen. Ook op sociaal vlak wordt ons al jaren ingeprent dat het prima is om seks te hebben met iemand van hetzelfde geslacht of een ‘transouder’ te zijn. Opvallend is wel dat een en ander duidelijk gestuurd werd. Het is geen ideologie die natuurlijk opkwam bij gewone mensen, maar zij werd door activisme en maatregelen van bovenaf aangeleerd en opgelegd. Een showprogramma als ‘Transparent’ kreeg allerlei prijzen

van elitaire clubs, maar moest in 2019 stoppen, blijkbaar omdat de gemiddelde kijkers er geen belangstelling voor hadden en die de kijkcijfers en advertentie-inkomsten bepalen. Televisieshows als ‘Dragrace’ hebben de fakkel echter overgenomen. Bekende tijdschriften als *National Geographic* en *Time Magazine* droegen ook hun steentje bij.

Transgenderisme is geenszins een onschuldig verschijnsel. Op politiek gebied is het dwangmatig en bedreigend voor het uitleven van christelijke overtuigingen. Transgenderideologie reflecteert in de politiek. Er vallen besluiten die via anti-discriminatieconstructies effect hebben op onderwijs, huisvesting, werkomgeving en openbare gebouwen.

Dat werd zichtbaar in Amerika onder president Obama, toen deze vluchthuizen voor kwetsbare vrouwen verplichtte om transvrouwen (biologisch mannelijk) op te nemen. In Engeland mislukte een aanvankelijk succesvol project om prostituees op te vangen doordat het opvanghuis gedwongen werd om zich open te stellen voor mannen die zichzelf, geheel of gedeeltelijk, als vrouw beschouwden. De doelgroep bleef van toen af weg. Een grote warenhuisketen in Amerika meldde dat transgenderwerknemers en -klanten de toiletten van hun eigen gevoelskeuze konden bezoeken. Het veiligheids- en privacyaspect dat historisch ten grondslag ligt aan gescheiden toiletten, werd daarmee ondergraven. Het hoger onderwijs trof een vergelijkbaar lot. Meisjes die op internaten bij de prestigieuze ‘Ivy League’ universiteiten, zoals Harvard, verbleven, werden door Obama gedwongen om slaapruijnte te delen met transgender studenten van het andere geslacht. Wie weigerde, was automatisch transfoob en moest van de universiteit gestuurd worden. Hoewel Trump veel maatregelen

terugdraaide, werd onder president Biden een nog radicalere koers ingezet. In mei 2021 gelastte een door Obama benoemde rechter dat bij een christelijke universiteit voortaan de slaapvertrekken en douches voor meisjes opengesteld moesten worden voor mannelijke transgenders.⁵ Gelukkig kijken Nederlanders vaak feitelijk en nuchterder aan tegen zulke zaken, maar het gebeuren in Amerika laat wel zien hoe snel je als samenleving terechtkomt in een situatie waarin ongetrouwde christelijke meisjes zomaar voor hun overtuiging moeten betalen met hun universitaire studie en carrière.⁶

Normalisering

Tot voor kort werd transgender gezien als een zeldzame problematische afwijking die om psychologische begeleiding vroeg. Onder ideologische druk heeft de Amerikaanse vereniging van psychiaters (APA = *American Psychiatric Association*) de benaming sinds 2013 veranderd. Eerst sprak men van gender disorder, maar tegenwoordig van genderdysforie. Doorslaggevend hierbij is dat de genderverwarring ook voldoende problematisch ervaren moet worden door de persoon zelf. Daarmee wordt het een dysforie of ernstig zielkundig ongemak. Voor 2013 was het probleem objectief vast te stellen als ‘een sterke en voortdurende identificatie met het tegenovergestelde geslacht’. Als iemand in die waan leefde, werd

5. Zie: <https://bongino.com/judge-sides-with-biden-rules-christian-college-must-allow-biological-men-women-to-share-showers> (geraadpleegd 11-3-2022).

6. Genderideologie maakt niet alleen carrières kapot. In de westerse beschaving wordt schennispleging beschouwd als een misdaad, maar de genderideologie poogt exhibitionisme te normaliseren. Zij weigert de nadelige psychische gevolgen te onderkennen die dit gedrag aanricht in anderen. Met name voor vrouwen en kleine kinderen is confrontatie met dit gedrag traumatisch. Bijv. <https://www.christianpost.com/news/mom-protests-spa-for-allowing-man-to-expose-penis-to-6-y-o-girl.html> (geraadpleegd 14-12-2021).

psychologische begeleiding veelal als de aangewezen weg gezien, om het denken aan te passen aan de feitelijke omstandigheden. Dat is onder druk van de genderbeweging veranderd. Van hulpverleners wordt verwacht dat zij bevestigend optreden. Als iemands biologische identiteit zijn gendergevoel in de weg zit, moet hij geholpen worden door medische ingrepen die de biologische voorkomst veranderen, zoals hormoonbehandeling en chirurgische verwijdering van geslachtsdelen. Verwarrend is dat hierbij in het Nederlands gesproken wordt van geslachtsverandering. Dat suggereert dat je biologisch in een ander geslacht kunt veranderen, bijvoorbeeld door hormonen te slikken en cosmetische chirurgie te hebben, of omdat je jezelf anders bent gaan zien. Juister zou het in dat verband zijn om ‘gender’ te gebruiken. Ieder wordt geboren met een biologisch geslacht, maar het zelfbewustzijn daarvan vraagt om nadere ontwikkeling. Vroeger was men algemeen van mening dat deze ontwikkeling bij mensen met genderdysforie verstoord was.⁷

Niet in verwarring laten brengen

In tijdschriften en populaire artikelen wordt regelmatig gedaan alsof transgenderisme biologisch van aard is, maar

7. Nu vinden we dat het lichaam moet worden aangepast om het zo dicht mogelijk bij de psychologische waarneming van de persoon te brengen. Ervaren genderpsychiaters als dr. Paul R. McHugh (Johns Hopkins) menen echter dat genderchirurgie niet de oplossing is voor mensen die eraan lijden dat hun denkbeeld over mannelijk en vrouwelijk anders is dan het geslacht dat hun is toegewezen. Hij ziet het probleem als een mentale stoornis die begrip en behandeling verdient en moet worden voorkomen. Volgens de handleiding DSM-5 accepteert 98 procent van de jongens en 88 procent van de meisjes – die in de war zijn geraakt – na de puberteit uiteindelijk hun biologische geslacht. Dat is ook de ervaring van andere professionals. Zie Mayer, Lawrence S., and Paul R. McHugh, “Sexuality and Gender: Findings from the Biological, Psychological, and Social Sciences”. *The New Atlantis*, no. 50 (2016): 10-143.

daarvoor ontbreekt het wetenschappelijk bewijs. Hoewel er biologische factoren kunnen zijn die bijdragen aan de ontwikkeling van dysforie, zijn er tot op heden geen data die aantonen dat transgenderisme biologische oorzaken heeft, zo concluderen klinische psychiaters die zich levenslang met deze problematiek bezighielden (bijvoorbeeld Kenneth Zucker, Paul McHugh). Wie meent opgesloten te zitten in het lichaam van het tegenovergestelde geslacht, heeft vanuit de oude medische consensus daarom allereerst een psychologisch probleem. Wel zijn er biologische en sociale factoren die bijdragen aan genderdysforie en dan ook weer effect kunnen hebben op het lichaam. Boven aan de lijst staan angst en gebrek aan zekerheid. Verwant daaraan zijn het verlies van familieleden en ernstige ziekte of echtscheiding bij ouders. Ook zijn er aanduidingen dat bij meisjes relationele problemen een rol kunnen spelen. Uit sommige onderzoeken blijkt een relatief hoge blootstelling aan ongewenst seksueel contact als minderjarige bij transgenders.

In verreweg de meeste gevallen is genderverwarring bij kinderen een normaal probleem dat gewoonlijk als vanzelf voorbijgaat.⁸ Als een jongen van vier jaar oud graag een verkleedpartijtje houdt waarbij hij een rok aantrekt en zichzelf een meisjesnaam geeft, kan dat leiden tot een gesprek. Verder is er niets ernstigs aan de hand. Het gaat vanzelf over in bijna alle gevallen. Dat blijkt uit alle wetenschappelijk onderzoek. Nederlandse wetenschappers hebben laten zien dat er drie ontwikkelingsfactoren zijn die een kind normaalgesproken ergens tussen zijn tiende en veertiende jaar zich weer laten

8. Zie voetnoot 7. Vgl. R.T. Anderson, 'Childhood dysphoria and desistance', in: *When Harry became Sally, responding to the transgender movement*, New York 2019, 117-144; A. Shrier, *Irreversible Damage*, Swift Press. Kindle Edition 2021, 13.

identificeren met zijn biologisch geslacht. In die tijd komt er grotere afstand tussen jongens en meisjes. Daarbij houden jongens en meisjes zich meer met gender-typische activiteiten bezig. Daarom zoeken ze automatisch vriendschappen met leeftijdgenoten van het eigen geslacht. Ook lichamelijke ontwikkeling en de anticipatie daarvan speelt een rol. De puberteit laat zien wie je werkelijk bent en dat werkt identiteitsbevestigend. Daarbij speelt ook een derde factor een rol, namelijk ‘verliefd worden’. Traditioneel is het percentage van kinderen dat aan genderdysforie leidt maar bijzonder klein. De cijfers over deze uiterst kleine groep hebben laten zien dat bijna alle kinderen met een echt probleem op dit gebied er op een natuurlijke manier overheen groeien.

Ruimte voor diversiteit

Het is belangrijk dat een kind geborgenheid ervaart en opgroeit in een veilige omgeving, waarbij Gods bedoelingen met ons leven worden voorgehouden. Die moeten ook voorgeleefd worden vanuit het Grote Gebod: God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf (Luk. 10:27; Gal. 5:14). Kinderen leren door voorbeelden en hebben rolmodellen nodig. Waar die zekerheden en voorbeelden ontbreken, ontstaan angst en verwarring. Waar een kind mag zijn wie hij is voor Gods aangezicht en daarbij liefde voelt, bloeit hij op.

Daarbij is er een rijke diversiteit onder kinderen. Zowel in lichaamsbouw als in interesses. Het rijke van Gods schepping is juist dat er voor elke soort jongen en meisje wel iemand onder het andere geslacht is die daarbij complementair is. Wel is het belangrijk om vanuit de Schrift te laten zien welke verschillen er zijn tussen man en vrouw. Ook hoe de Heere

aan mannen en vrouwen verschillende posities, opdrachten en verantwoordelijkheden geeft. Dat geldt zowel in het gezin als in de samenleving en in de kerk. Waar dat van jongs af aan duidelijk is voor kinderen en dat met voorbeelden vanuit de Bijbel voorgehouden en voorgeleefd wordt, worden veel problemen op het gebied van genderdysforie automatisch voorkomen. Waar met de wereld meegedaan wordt en in de praktijk alle onderscheid verdwijnt en papa maar naar mama moet luisteren, en in het zakenleven, het onderwijs en de politiek het onderscheid ook verdwijnt, scheppen we veeleer verwarring.

Op die laatste terreinen hebben we vaak als ouder geen directe invloed. Maar gelukkig hebben we het wel voor het zeggen bij hoe we ons gezinsleven inrichten. Lees je Bijbel, bid elke dag. Gebruik daarbij kinderbijbels die inspirerende rolmodellen voorhouden aan uw kinderen, Bijbelse helden van het geloof. Laten Maria en Hanna voorbeelden worden voor uw dochters, en Paulus en Gideon voor uw zonen. Dan leren ze vanzelf zich ongemakkelijk te voelen bij het najagen van wereldse carrières, waarbij gewoonlijk gemeten wordt naar mannelijke seculaire maatstaven. Christelijke ouders die dat laatste doen, zijn deel van het probleem en belemmeren het vinden van een waarachtig christelijke identiteit bij hun kinderen.

Als uw kind transgenderinteresse toont, is het belangrijk om daarover te praten. Het kan zijn dat het nodig is om actief een vriendenkring te zoeken in kringen waarbij ouders opvoeden vanuit dezelfde geestelijke waarden.

Kinderen en gezin

De beste manier waarop pre-puberale kinderen met genderdysforie geholpen kunnen worden, is door hen aan te moedigen om hun genderidentiteit in hun biologische geslacht te vinden. Het is belangrijk om te beseffen en duidelijk te maken dat jongens nooit in meisjes kunnen veranderen of omgekeerd, alle hormonen en chirurgie ten spijt. Aanvaard uw kind, prima als hij of zij interesses heeft die anders zijn dan die van de meeste leeftijdgenootjes van hetzelfde geslacht; deel zijn frustraties, maar stel duidelijke grenzen. Kinderen hebben daar behoefte aan en het vergroot ook hun gevoel van veiligheid.

Het is af te raden om uw kind toe te laten zich te kleden en voor te doen als het andere geslacht. Hetzelfde geldt voor het gebruik van een meisjesnaam voor jongens en omgekeerd. Hoewel dit in eerste instantie kan helpen om gevoelens van dysforie te bestrijden en aanvaarding communiceert, functioneert dit in de praktijk als versterking van genderidentiteit en ‘doen alsof het zo is’. Voor volwassenen kent de Schrift daarover diverse geboden. Daaraan hebben we in dit boek een apart hoofdstuk gewijd. Kinderen kunnen af en toe best even gek doen en kleren aantrekken die in onze tijd en cultuur bij het andere geslacht horen. Iedereen weet immers dat het gespeeld is. Ook is wat doorgaat voor mannen- of vrouwenkleren deels cultuurgebonden. Bijvoorbeeld, de toga van een dominee op zondag wordt door niet-ingewijden en onkerkelijken vaak gezien als een jurk, vooral als het geen academische mantel maar een echte kerkelijke toga is. In het Midden-Oosten is vergelijkbare kleding voor mannen nog steeds gebruikelijk.

Essentieel bij de beoordeling van kleding is de wens om je bij anderen te willen voordoen als het andere geslacht. Bij een verkleedpartijtje weet iedereen dat dit spelen is. Als je echter zo naar school wilt gaan en er als jongen ook cosmetica bij gebruikt, ben je niet alleen zelf verward, maar breng je die verwarring ook over op je omgeving. Het gebod van de Schrift keert zich tegen dit anders voordoen. Christelijke ouders hebben de verantwoordelijkheid om hun kinderen te helpen om zich te kleden en voor te doen zoals de Heere dat van ons vraagt. ‘Cross-dressing’ is geen geïsoleerd probleem. Wanneer kleding niet meer genormeerd wordt door Bijbelse maatstaven, zoals bedekking, maar gedictreed wordt door de mode van de dag, ontbreekt daardoor een belangrijk deel van de voorbeeldfunctie.

Het is belangrijk dat u en uw echtgenoot, in het geval van oudere broers en zusters: u als gezin, één lijn trekt in deze zaken. Daarbij helpt het volgende.

- Luister en stel vragen, toon werkelijk belangstelling. Oordeel niet bij voorbaat en schend geen vertrouwelijkheid.
- Verdiep je als ouders in het onderwerp en vraag je af wat Bijbelse lijnen zijn, en bespreek die eerlijk met je kind.
- Behandel het kind niet primair als iemand met een genderprobleem, maar als geliefd gezinslid zoals God hem gemaakt en bedoeld heeft.
- Trek heldere lijnen. Maak bijvoorbeeld vanaf het begin duidelijk dat je de eigen naam van het kind zult blijven gebruiken en wees hierin consequent.
- Toon liefde door woorden en daden. Blijf die steeds tonen, ook als je denkt je kind kwijt te zijn of als je hem uit het oog verliest.

- Durf ook als ouder ‘sorry’ te zeggen of vergeving te vragen als je fouten maakt.
- Geef uw kind voldoende ruimte om zelf verantwoordelijkheid te nemen, zodat hij kan laten zien dat hij zelf wil doen wat goed is. Micromanagement door ouders kan averechts werken.
- Bid elke dag specifiek, zonder van het gezinsgebed een politiek of opvoedkundig instrument te maken.
- Vergeet niet voldoende aandacht en liefde te blijven geven aan andere kinderen, hoe ingrijpend de problematiek van dit kind ook is.

Het is in de huidige samenleving nauwelijks te vermijden dat gezinsleden in aanraking komen met transgenderisme. Daarom in dit verband ook enkele woorden over openbare ruimten. Het kan zomaar gebeuren dat je bij het zwembad of elders ongewenst geconfronteerd wordt met genderdysforie of ideologische uitdrukkingen van transgenderisme. In openbare ruimten is het daarbij in eerste instantie verstandig om directe persoonlijke confrontatie te vermijden. Als al dan niet verwarde personen in verkleedhokjes, douches of toiletten van het tegenovergestelde geslacht worden toegelaten, is het beter om daar niet te komen of in ieder geval uw kinderen bewust te maken van mogelijke veiligheidsmaatregelen die ze in acht kunnen nemen.

Laat hen zich bij voorkeur niet in open ruimten omkleeden, maar slechts in privékleedhokjes. Als er incidenten plaatsvinden bij uw gym, het zwembad of de sportclub, maak dan geen ruzie maar vermijd directe confrontatie. Schakel bij gevaar een bevoegd persoon van de organisatie in of bel in geval van een misdaad de politie. Schrijf later, zo mogelijk samen met andere gebruikers van de faciliteit, een protestbrief aan de

organisatie en/of de plaatselijke gemeenteraad om het beleid te veranderen of ervoor te zorgen dat zulke incidenten niet meer plaatsvinden. Stem met uw portemonnee of zeg uw lidmaatschap op, met redenen omkleed. Als genoeg mensen dat doen, verandert uiteindelijk het beleid.

School

Ook het onderwijs is door politieke maatregelen getroffen. Het politiek correcte denken vanuit de Angelsaksische wereld, dat gelukkig in Nederland niet altijd door de medische wetenschap gedeeld wordt, maar wel door veel politici en onderwijskundigen, vindt dat de juiste benadering van transgenderisme bevestigend en ondersteunend is. Als een patiënt zegt eraan te lijden, moet je van goeden huize komen om een cognitieve weg te wijzen die helpt om vrede te maken met de biologische identiteit. Veel Nederlands onderwijsmateriaal, vanaf de kleuterschool, is geschreven vanuit de overtuiging dat er vele manieren zijn waarop mensen vorm kunnen geven aan hun seksuele identiteit.⁹

Alhoewel sommige politieke partijen de indruk wekken dat de overheid verantwoordelijk is voor de opvoeding van kinderen in ons land en dat politici mogen bepalen welke waarden en daaruit voortkomende normen kinderen meekrijgen

9. Op Nederlandse scholen vindt reeds gerichte beïnvloeding van seksualiteit plaats van groep 3 tot 8. Een voorbeeld daarvan is de Week van de Lentekriebels. Onderwijzers wordt daarbij voorgehouden: 'Heb je speciale kennis nodig over seksuele diversiteit en genderdiversiteit om hier les over te kunnen geven? Nee. **Het gaat erom bewust de heteroseksuele norm los te laten en het gesprek over diversiteit op gang te brengen.**' Zie: <https://seksuelevorming.nl/onderwerpen/week-van-de-lentekriebels/thema-week-van-de-lentekriebels-2021-seksuele-en-genderdiversiteit/> (geraadpleegd 14-12-2021).

op school, is dit bij wet toch echt heel anders geregeld in Nederland. De school is een verlengstuk van de opvoeding door ouders. Kinderen zijn geen eigendom van de staat, maar uw vlees en bloed. U hebt in Nederland het recht om uw kinderen op te voeden en te laten scholen volgens uw levensbeschouwing, en daarmee samenhangende waarden en normen. Neem, waar u kunt, actief deel aan medezeggenschapsraden. Moedig de plaatselijke christelijke of reformatische school aan om duidelijk en consequent stelling in te nemen, een echte school met de Bijbel te zijn.

Soms wordt het transgenderisme aangepraat als ‘cool’ door de leeftijdsgroep of het onderwijs op school. Dan is het te overwegen om van school te veranderen en onderwijs te zoeken waar men bevordert dat iemands gedachten over zichzelf overeenkomen met zijn biologische geslacht. Een school of een vriendenkring waarin aangemoedigd wordt dat het normaal is om jezelf met het andere geslacht te identificeren, of ergens tussenin te zijn of helemaal niets, is geen goede omgeving. Een school waar selectief met Gods geboden wordt omgegaan of waar geen liefde heerst, kan evenzeer een onveilige omgeving zijn voor kinderen die worstelen met vragen rond hun identiteit. Thuisonderwijs, bijvoorbeeld met het internationaal hoog aangeschreven *Accelerated Christian Education*, is een goed alternatief als in uw omgeving geen passend christelijk onderwijs gevonden wordt. Dat kan ook samen met andere ouders in de regio vormgegeven worden. Veel orthodoxe christenen in landen als Amerika, Australië, Engeland en Nieuw-Zeeland kiezen principieel voor thuisonderwijs. Maar ook als kinderen lijden aan autisme of anderszins kwetsbaar zijn is dit een goed alternatief. In Nederland gebeurt dit soms in samenwerking met de reformatische school,

waarbij kinderen bijvoorbeeld drie dagen per week thuis werken.

Kerk

Het denken en omgaan met transgender begint dus in het gezin. De school is als samenlevingsverband een verlengstuk van de opvoeding thuis. In zekere zin is de gemeente dat ook. Transgenderisme is inmiddels een probleem dat ook de orthodoxe kerken niet voorbijgaat. Naar de gemeenteleden is het belangrijk dat een kerkenraad duidelijk is over het onderwerp transgenderisme. Daarbij helpt een aantal praktische maatregelen, waarbij het belangrijk is om de gemeente daarvan op de hoogte te brengen.

- Het is goed als binnen de kerkenraad in ieder geval een lid of enkele leden enige deskundigheid opbouwen over transgenderisme.
- Laat de toegang tot pastorale zorg laagdrempelig zijn. Wanneer er (doop)leden zijn met transgendergevoelens, begin dan altijd met zorgvuldig te luisteren. Probeer de nood in te voelen. Respecteer vertrouwelijkheid.
- Onderzoek en bespreek met elkaar wat de Bijbel zegt over het leven naar Zijn Woord. Dit kan en zal meestal meerdere gesprekken vergen. Breng dit met liefde en duidelijkheid naar voren.
- Iemand met transgendergevoelens kan zich heel eenzaam en onbegrepen voelen. Een of meerdere goede godvrezende vriend(inn)en in de gemeente kunnen van grote betekenis zijn.
- Wees je bewust van je beperking als ambtsdrager of leiders in de gemeente. Verwijs naar deskundige hulp en concentreer je op pastorale zorg en onderwijs op grond van de Bijbel.

Het is ook van belang om als kerk of gemeente in het algemeen een duidelijk beleid te hebben. Dat kan de volgende aspecten hebben:

- Iedereen¹⁰ wordt in gemeenteverband, zowel leden als bezoekers, aangesproken volgens zijn biologische sekse. Deze wordt van God gegeven beschouwd. Dat geldt ook voor indirecte verwijzingen naar hun persoon.
- Alle kerkelijke correspondentie en officiële stukken reflecteren het biologisch geslacht van de betrokken persoon.
- In kerkelijke gebouwen moeten wc's en andere sanitaire faciliteiten gebruikt worden volgens de biologische geslachtsaanduiding bij geboorte.
- Kerkelijke activiteiten, zoals mannenvereniging, vrouwenvereniging en jeugdgroepen, worden bezocht volgens het biologisch geslacht met daarbij passende kleding en voorkomst.
- Zowel bij de eredienst als bij nevenactiviteiten wordt van de bezoekers gevraagd zich voor te doen volgens hun biologische geslacht. Praktisch voorbeeld: mannen dragen in de eredienst geen hoofdbedekking, maar vrouwen wel.
- De kerk moedigt mensen met genderdysforie aan om medische begeleiding te zoeken die gericht is om hun gender te ankeren in hun biologische identiteit.
- De kerk ondersteunt geen genderovergang of medicinaal of chirurgisch ingrijpen om dat te faciliteren. Wel onderkent zij dat passend medisch ingrijpen nodig kan blijken in zeldzame gevallen van biologisch-genetische aard, zoals intersekse.

10. Deze regels gelden niet voor het contact met intersekse personen, gezien de biologisch-lichamelijke bepaaldheid daarvan. Voor dit contact is het wettig aangenomen geslacht uitgangspunt.

Kerkelijke tucht is een gevoelig onderwerp, waarmee verschillend wordt omgegaan per kerkverband. Dit hoofdstuk volstaat daarom met enkele opmerkingen in algemene zin.

Kerkelijke maatregelen zijn primair bedoeld voor mensen die welbewust in zonde leven. Het enkele feit dat iemand genderdysforie heeft of een mate van verwarring of onzekerheid ervaart over zijn geslacht, is geen reden voor tucht. Integendeel: dit kan voorkomen bij iemand die echt gelooft en leeft naar Gods Woord. In zo'n geval is tucht uiteraard niet aan orde.

Kerkelijke tucht vindt traditioneel plaats om een zondaar op het goede pad te brengen en om de gemeente goed te laten functioneren. Kerkelijke maatregelen zijn medicinaal in hun doel. Behalve in het geval van openbare zonde, is kerkelijke tucht in principe slechts aan de orde als mensen welbewust de regels van de Bijbel naast zich neerleggen en ook na pastorale gesprekken daarover te kennen geven toch hun eigen leven willen leiden.

Voor iemand met hartelijk leedwezen en het verlangen om voortaan naar al Gods geboden te leven, is de weg terug naar de gemeente altijd open.

In het algemeen is het belangrijk om als kerk consequent te zijn. Een gemeente die 'crossdressing' verbiedt, maar waar minirokken normaal gevonden worden, heeft een willekeurige sociale regel. Bijbels beleid rekent met de Bijbelse aanwijzingen voor kleding in alle opzichten, niet alleen voor transgenders. Anders kom je hypocriet over, ook bij de samenleving. Een kerkenraad die heteroseksuelen die in zonde samenleven niet confronteert met hun gedrag, doet er goed aan om zich breder te bezinnen voordat er wordt overgegaan tot tucht

op mensen met een identiteitsstoornis. Echter, wanneer deze stoornis, ondanks hulp en betrokkenheid van de kerkenraad, leidt tot een zondige levensstijl (of een gevaar vormt voor de medemens) dan is indringend pastoraal contact wenselijk. Daarbij is het belangrijk om een biddend betrokken houding aan te nemen. Bid; niet alleen voor hen die in uw omgeving worstelen met genderdysforie, maar ook voor de politieke ideologen die het natuurlijke onderscheid tussen de geslachten proberen uit te uitwissen.

Samenvattend

Transgender kan tegenwoordig zomaar onze wereld binnenkomen, zonder dat je daarop zit te wachten. Toch is het belangrijk dat we op de juiste manier reageren. In dit hoofdstuk hebt u gezien dat je daar niet van hoeft te schrikken. Begrijp wat er speelt en reageer evenwichtig. Denk vanuit de waarheid en vanuit de Schrift. De rest van dit boek helpt daarbij. Een liefdevolle houding thuis, op school en in de kerk is essentieel, consequent Bijbels optreden ook. Liefde raakt soms oprecht verontwaardigd als zij ziet hoeveel schade iets berokkent. Wees beslist, maar denk en handel met kennis van zaken – al is het maar van de vele, vaak uit het Engels ontleende termen die met transgender te maken hebben – om een spraakverwarring te voorkomen en zelf niet in de war te raken. Behandel een ander als schepsel naar het beeld van God, niet als iemand met een genderprobleem.

Vragen

1. Wat is het verschil tussen geslacht en gender?
2. Kunt u eenvoudig uitleggen wat genderdysforie is?
3. Welke dingen kunt u doen om kinderen met twijfel over hun identiteit te helpen?
4. Hoe kunt u uw kerk of school helpen bij het scheppen van een duidelijke en veilige omgeving, zowel voor mensen die lijden aan genderdysforie als voor de gemeenschap?